

oficina de
l'energia

COMUNITAT ENERGÈTICA LOCAL

Ajuntament de
Castelló

castelló *és verd*.

Índex

Comunitat energètica local

Estalvia en la teua factura i suma't a la *transició verda*

oficina de
l'energia

- 1 **QUÈ ÉS UNA COMUNITAT ENERGÈTICA (CE)?**
- 2 **QUI POT INTEGRAR UNA CE?**
- 3 **TIPUS DE CE**
- 4 **VEHICLE JURÍDIC**
- 5 **DIFERÈNCIES ENTRE CE Y AUTOCONSUM COLECTIU**
- 6 **PROCÉS DE DESENVOLUPAMENT**
- 7 **EXEMPLE DE DISTRIBUCIÓ D'UNA CE**
- 8 **AVANTATGES**
- 9 **BARRERES**
- 10 **ASPECTES JURÍDICS**
- 11 **ACTIVITATS PRINCIPALS**
- 12 **AJUDES DISPONIBLES DE L'IDAE**
- 13 **PREGUNTES FREQUENTS DEL CONSUMIDOR**
- 14 **EXEMPLES DE CEs EXISTENTS**
- 15 **BIBLIOGRAFIA**
- 16 **DADES DE CONTACTE**

castelló *és verd*•

01

QUÈ ÉS UNA COMUNITAT ENERGÈTICA (CE)?

QUÈ ÉS UNA COMUNITAT ENERGÈTICA (CE)?

Les comunitats energètiques són una nova forma d'enfocar la generació i la distribució de l'electricitat, així com multitud de serveis energètics. Desenvolupades en l'àmbit local, col·loquen al centre el benefici de la comunitat i la seua sostenibilitat mediambiental, social i econòmica.

La figura de la comunitat energètica s'introdueix en la Directiva (UE) 2018/2001 (apartat 16, art. 2) del Parlament Europeu i del Consell, d'11 de desembre de 2018.

S'estableix que una comunitat energètica és una entitat jurídica que:

- De conformitat amb el dret nacional aplicable, es base en la participació oberta i voluntària, siga autònoma i estiga efectivament controlada pels socis o membres que estan situats en les proximitats dels projectes d'energies renovables que siguen propietat d'aquesta entitat jurídica i que aquesta haja desenvolupat.
- Els socis o membres de la qual siguen persones físiques, pimes o autoritats locals, inclosos els municipis.
- La finalitat primordial de la qual siga proporcionar beneficis mediambientals, econòmics i socials als seus socis o membres en les zones locals on opere, en lloc de guanys financers.

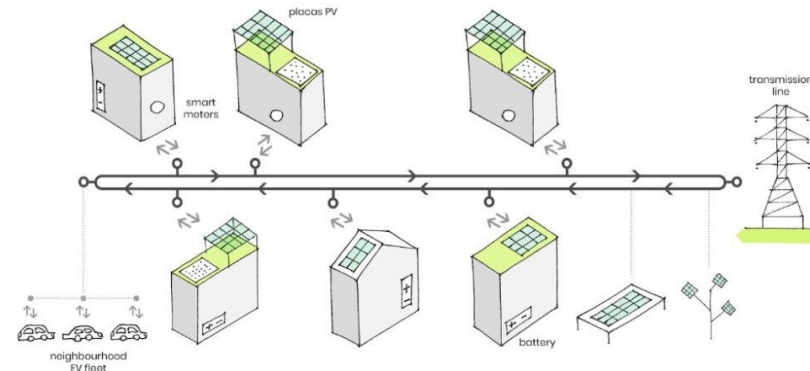

02

QUI POT INTEGRAR UNA CE?

QUI POT INTEGRAR UNA CE?

- Ciutadans a títol individual
- Associacions de caràcter local- comunitats existents
- Cooperatives de consum
- Pimes
- Agències d'energia
- Empreses distribuïdores d'electricitat
- Empreses comercialitzadores d'electricitat
- Agregadors
- ESE
- Associacions empresarials
- Clústers d'eficiència energètica
- Administradors de finques
- Proveïdors (enginyeries, instal·ladors, mantenidors, integradors, serveis digitals: plataformes + IoT)
- Universitats
- Administracions públiques
- Empreses emergents (*start-ups*)

03

TIPUS DE CE

TIPUS DE CE

COMUNIDADES ENERGÉTICAS			
Concepto	Acrónimo	Es figura jurídica	Utilidad jurídica
Comunidad de energías renovables	CER	Sí	Acceder al régimen previsto en la Directiva 2018/2001 y la normativa que la desarrolle.
Comunidad ciudadana de energía	CCE	Sí	Acceder al régimen previsto en la Directiva 2019/944 y la normativa que la desarrolle.
Comunidad local de energía	CLE	No	Ninguna, este término aparecía borrador de la Directiva 2019/944, pero no fue recogido en el texto final.
Autoconsumo colectivo	ACC	Sí	Poder acogerse al régimen previsto para esta modalidad de autoconsumo en el RD 244/2019.
Comunidades energéticas del antiguo régimen especial primado	CE-DF3	En el ámbito del antiguo régimen	Que las instalaciones del antiguo régimen especial (primado)* puedan acceder, en caso de que se apruebe por el Gobierno estatal, a un especial tratamiento retributivo para garantizar su permanencia en el mercado de generación.
Otras modalidades de comunidades energéticas recogidas o definidas en convocatorias de ayudas estatales, autonómicas o locales	OMCEdC	De facto, en el ámbito de la convocatoria	Acceder o mejorar la puntuación en el marco de cada convocatoria concreta o los posibles beneficios legales establecidos en las normativas concretas mencionadas.
Otras modalidades de comunidades energéticas	OMCE	No	Ninguna, utilidad sólo como concepto, a efectos comunicativos, políticos, de difusión, etc.

La taula recull exemples de les tipologies de comunitats energètiques, però se'n podrien generar de distintes, ja que són entitats que es poden formar per iniciativa ciutadana i com a resultat d'emprenedoria creativa.

**Aquesta classificació té una finalitat eminentment pràctica, que pretén ajudar els municipis i la ciutadania a entendre de quina manera el concepte de comunitat energètica pot servir al seu projecte d'empoderament energètic ciutadà.*

04

VEHICLE JURÍDIC

VEHÍCULO JURÍDIC

	Cooperativa	Asociación	Sociedad mercantil (SL)
Norma jurídica de referencia	Ley 12/2015 de cooperativas	Libro tercero del CCC	Ley de Sociedades de Capital
Normas relevantes por los entes locales	Art. 137.1 ROAS Art. 243.3 LMRLC Art. 86 y DA 9ª LBRL	Art. 72 LBRL Art. 47.2.c) Ley 40/2015	Art. 243.3 LMRLC Art. 137.1 ROAS Art. 86 y DA 9ª LBRL
Posibles pasos a seguir para articular la participación del Ayuntamiento	<p>1. Para ejercer una actividad económica por medio de una cooperativa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Art. 142 y ss del ROAS <p>2. Para participar / adherirse como socio colaborador:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Acuerdo mayoría absoluta del pleno (art. 114.3.d) LMRLC) 	<p>1. Para adherirse: acuerdo de la mayoría absoluta del pleno (art. 114.3.d) LMRLC)</p> <p>2. Posibilidad de firmar convenios de colaboración con la asociación y hacer aportaciones dinerarias o de terrenos (cesión de uso).</p>	<p>Para ejercer una actividad económica por medio de una sociedad mercantil:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Art. 142 y ss del ROAS

05

DIFERÈNCIES ENTRE CE I AUTOCONSUM COL·LECTIU

DIFERÈNCIES ENTRE CE Y AUTOCONSUM COL·LECTIU

Autoconsum col·lectiu

Els consumidors i la planta de generació han de complir que (una almenys):

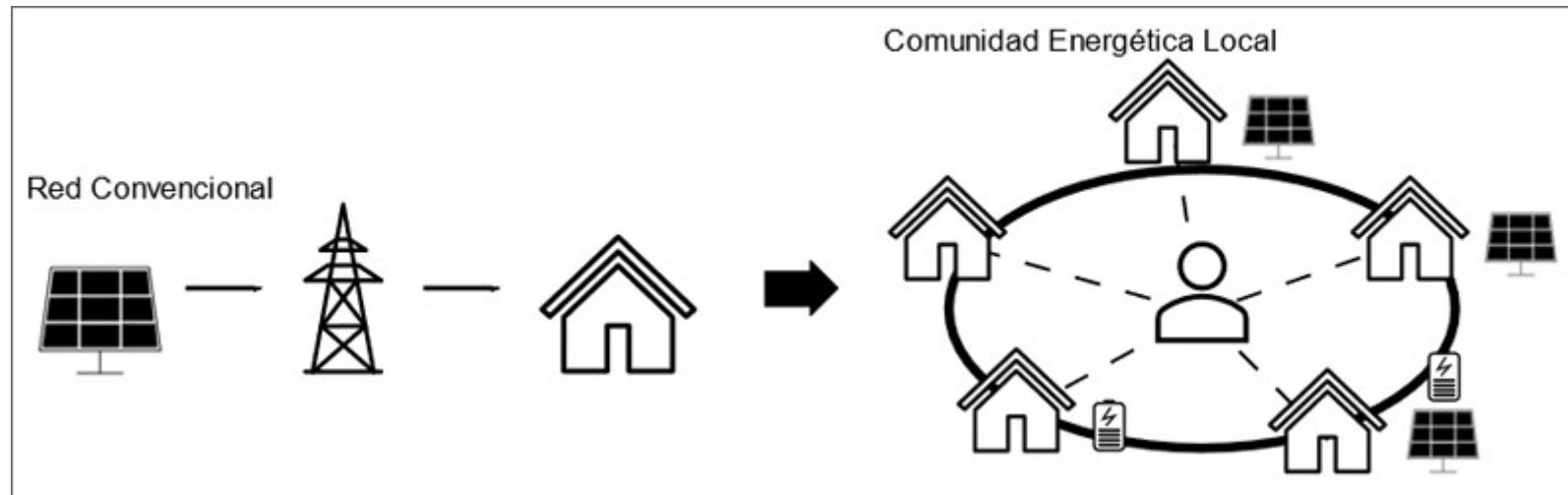
1. Consumidors ubicats en la mateixa referència cadastral segons els 14 primers dígit.
2. Consumidors connectats en BT a distància ≤ 500 m.
3. Consumidors connectats a la xarxa de BT derivats del mateix CT.

Està regulat en l'RD 244/2019.

Comunitat energètica

En no tractar-se d'un autoconsum,
NO HI HA RESTRICCIONS PER PROXIMITAT

No hi ha cap marc regulador definit.

06

PROCÉS DE DESENVOLUPAMENT

PROCÉS DE DESENVOLUPAMENT

Passos (orientatius) a seguir:

PAS 1: Conformació del grup motor.

PAS 2: Dinamització del procés participatiu.

PAS 3: Pla de Govern-conformació de la CE.

PAS 4: Prototipatge dels primers passos (disseny tècnic y gestió administrativa).

PAS 5: Estudis de disseny y viabilitat.

PAS 6: Finançament.

Més informació:

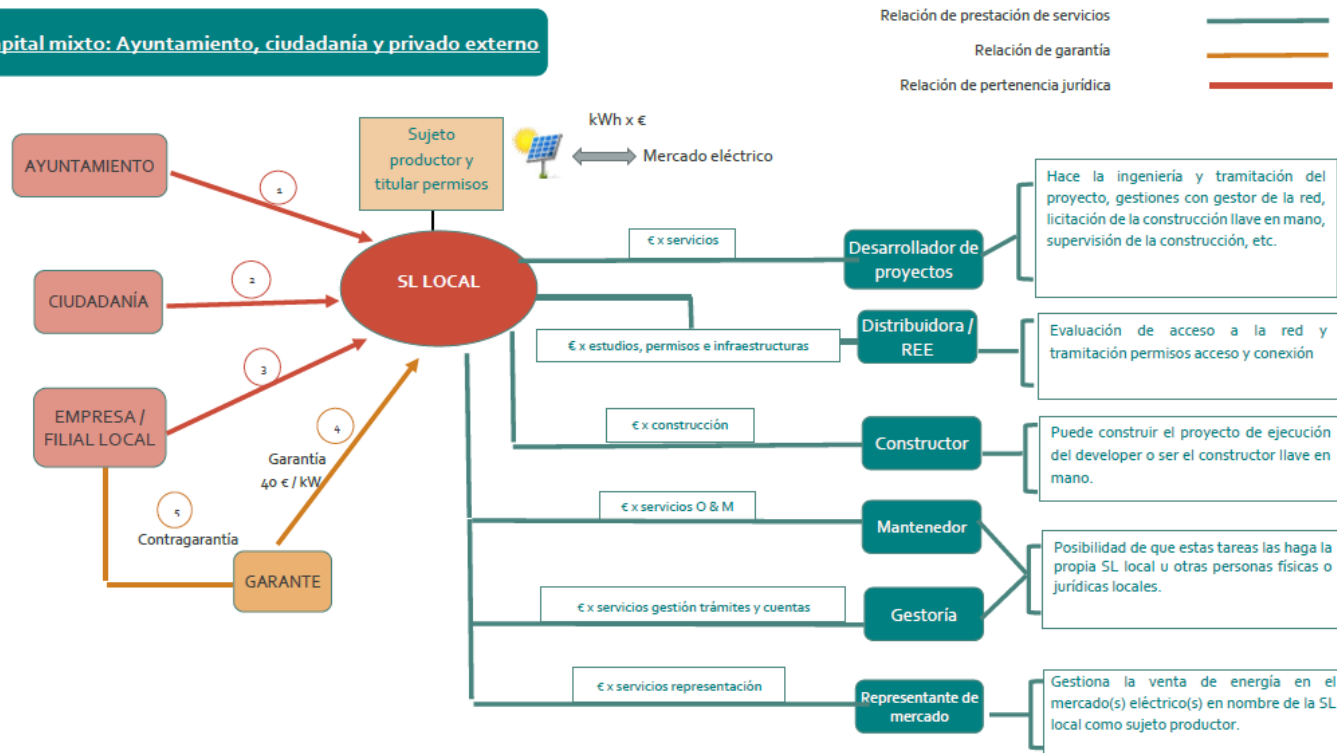
<http://www.navarra.es/NR/rdonlyres/3273BD73-5CE9-41C4-95B5-0A9D81534ECD/473224/GuiarapidaCE.pdf>

07

EXEMPLE DE DISTRIBUCIÓ D'UNA CE

EXEMPLE DE DISTRIBUCIÓ D'UNA CE

1 A) SL con capital mixto: Ayuntamiento, ciudadanía y privado externo

1	2	3	4	5
<p>Aportación Ayuntamiento</p> <p>Terrenos: Aportación en especie (Art. 46 Reglamento Patrimonio Nos locales). Aprobación expediente previo ejercicio actividad económica (Art. 142 y ss del ROAS). Limitación participación al 49 % para evitar sujeción de la SL local en la LCSP.</p>	<p>Aportación ciudadanos</p> <p>-Capital: socio inversor</p> <p>Terrenos: en especie</p> <p>* Poder ser personas físicas y jurídicas locales (Aplicación Ley Sociedades de Capital).</p>	<p>Possibilidad de hacer préstamos participativos (Art. 20 RDL 7/1996) o inyección de capital a la SL local.</p>	<p>Aporta garantía (40 €/ kW) necesaria para solicitar acceso a la red eléctrica (Art. 23 Real Decreto 1183/2020 de acceso y conexión). La garantía de 40 €/ kW puede constituirse en efectivo si se dispone del suficiente, o alternativamente mediante aval bancario o certificado de seguro de caución.</p>	<p>Contragarantía</p> <p>Cuando el garante es un tercero externo (banco o aseguradora) es habitual que se pidan contragarantías.</p> <p>La contragarantía que pida el tercer externo dependerá de cada caso.</p>

08

AVANTATGES

AVANTATGES

Es tracta d'una peça clau en la reorganització dels sistemes de producció i distribució d'energia: permeten aprofitar els recursos renovables allí on estan i són una porta oberta per a la participació activa de la ciutadania en el sistema energètic.

Avantatges principals:

- No hi ha restricció de distàncies entre subjecte consumidor y subjecte productor.
- Abandonament de les **energies fòssils** y reducció de la petjada de carboni local.
- Major **eficiència** en el consum, sobretot en aquelles comunitats que tinguen com objectiu millorar la distribució y reduir la despesa de les vivendes i el transport.
- Alternatives d'inversió col·lectiva per al desenvolupament de les **energies renovables**.
- Implantació de renovables des del respecte i el **compromís de la comunitat**, en lloc d'apostar per grans projectes desenvolupats a esquena de la ciutadania.
- Possible solució a la **pobresa energètica**. Les comunitats energètics poden afavorir preus més baixos para al veïnat amb menys recursos.
- Desenvolupament de l'**economia local**.
- Enfortiment dels **llaços de la comunitat**.
- **Redistribució** dels beneficis, que reverteixen en la seua majoria en la comunitat local.

09

BARRERES

BARRERES

Hi ha nombrosos reptes als quals s'enfronten les comunitats energètiques a causa de les diferències amb altres actors del mercat com, per exemple:

- Falta d'un marc normatiu definit.
- Dificultat per a recaptar finances de la ciutadania per endavant, pimes o autoritats locals.
- Dependre de voluntaris i professionals d'altres sectors diferents de l'energètic.
- Escassa experiència per a resoldre barreres administratives per accedir al mercat.
- La falta de projectes fa difícil la participació en licitacions.
- Hi ha una complexitat a l'hora d'usar la governança democràtica i estratègies de relacions locals.
- Complexitat a l'hora de realitzar els procediments administratius.
- Dificultat a l'hora d'accedir al coneixement expert.

10

ASPECTES JURÍDICS

ASPECTES JURÍDICS

No hi ha cap marc normatiu definit, encara que el concepte de comunitat energètica ha sigut recollit tant en normatives europees com espanyoles.

La normativa europea, introdueix dos conceptes sobre el que s'enten com comunitat energètica:

- **Comunitat de'energia renovable, CER** (Directiva UE 2018 / 2001, foment de l'ús d'energia procedent de fonts renovables, art. 22).
- **Comunitat Ciutadana d'energia, CCE** (Directiva UE 2019 / 944, sobre normes comunes per al mercat interior de l'electricitat, art. 16).

Marco jurídic espanyol actual:

- **Comunitats d'energies renovables** (Reial decreto-ley 23/2020) es defineix com: "entitats jurídiques basades en la participació oberta i voluntària, autònomes i efectivament controlades per socis o membres que estan situats en les proximitats dels projectes d'energies renovables que siguen propietat d'aquestes entitats jurídiques i que aquestes hagen desenvolupat, els socis o els membres de les quals siguen persones físiques, pimes o autoritats locals, inclosos els municipis i la finalitat primordial dels quals siga proporcionar beneficis mediambientals, econòmics o socials als seus socis o membres o a les zones locals on operen, en lloc de guanys financers."
- Aquestes comunitats poden basar-se en instal·lacions de **qualsevol vector energètic**, sempre que siga **renovable**.

castelló **és verd**

ASPECTES JURÍDICS

Futur marc jurídic espanyol → Proposta del reial decret sobre comunitats energètiques

En aquesta proposta s'estipula el marc jurídic favorable de la figura comunitat d'energies renovables (CER):

Article 10. Accés al règim econòmic de les energies renovables:

1. Les CER poden accedir al règim econòmic d'energies renovables previst en el Reial decret 960/2020, pel qual es regula el règim econòmic d'energies renovables per a instal·lacions de producció d'energia elèctrica, en els termes establits en aquest.
2. En desenvolupament del que preveu l'art. 3.2 de l'RD 960/2020, les subhastes que es convoquen han de garantir que promouen de forma efectiva les CER, mitjançant dos criteris cumulatiu:
 - Almenys una vegada a l'any es convocarà un procediment de concurrència competitiva específic per a CER. El Ministeri podrà delegar en l'IDAE l'elaboració de l'ordre.
 - Almenys un 30 % dels volums mínims de potència a subhastar previstos siguen subhastats en procediments ben específics que tinguen en compte les particularitats de les comunitats d'energies renovables.

Article 11. Accés als concursos de capacitat d'accés:

1. Els concursos d'accés que es convoquen en els nusos de transició justa han de tindre reservada una potència del 5 % per a les CER.
2. Un mínim del 10 % i fins al 30 % de la capacitat que siga treta a concurs quedarà reservada per a projectes promoguts per CER.

11

ACTIVITATS PRINCIPALS

ACTIVITATS PRINCIPALS

Quines són les activitats principals que desenvolupa una comunitat energètica?

- Generació d'energia renovable: autoconsum compartit i plantes de generació col·lectives.
- Distribució de l'energia: gestió i manteniment de cablejat, transformadors, etc.
- Subministrament d'energia: a través de la compra conjunta d'energia 100 % renovable en el mercat majorista d'electricitat.
- Intercanvi d'energia entre particulars "peer to peer".
- Agregació d'energia: ofereix serveis de flexibilitat i balanç de la xarxa a l'operador del sistema (REE) i les distribuïdores.
- Emmagatzematge compartit d'energia.
- Prestació de serveis d'eficiència energètica: per a veïnat, comerços i indústria local paguen el que és just i necessari en la seua factura.
- Prestació de serveis de recàrrega per a vehicles elèctrics.

12

AJUDES DISPONIBLES IDAE

AJUDES DISPONIBLES IDAE

- **Projecte estratègic per a la recuperació i transformació econòmica d'energies renovables, hidrogen renovable i emmagatzematge (PERTE ERHA):**
 - Des del Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic (Miteco), ha obert dos convocatòries d'ajudes per a projectes pilot de comunitats energètiques (programa CE Implementa), dotades amb 40 milions d'euros.
 - Termini de presentació de l'1 de febrer a l'1 de març de 2022.
 - Les ajudes s'atorgaran en règim de concurrència competitiva i cobriran fins al 60 % dels costos subvencionables del projecte.
- **Programes d'incentius per a l'execució d'instal·lacions lligades a l'autoconsum i a l'emmagatzematge, amb fonts d'energies renovables (EERR), així com a la implantació de sistemes tèrmics renovables en el sector residencial, en el marc del Pla de recuperació, transformació i resiliència (PRTR).**
 - El Reial decret 477/2021 preveu la possibilitat que siguin destinataris últims de les ajudes tant les comunitats d'energies renovables (CER) com les comunitats ciutadanes d'energia (CCE). Termini obert fins al 31/12/2023.

Comunidades energéticas

CRITERIOS DE VALORACIÓN **IMPLEMENTA**

- Persona física, pyme o entidad local
- Proximidad proyecto
- Proyecto multi-componente e innovador
- Reducción sobre ayuda máxima
- Plan de negocio y cadena de valor
- Impacto social y de género
- Dinamización social
- Prioridades autonómica-local

#PlanDeRecuperación
planderecuperacion.gob.es

Financiado por la Unión Europea
NextGenerationEU

Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia

IDAE

Comunidades energéticas

LAS ACTUACIONES ELEGIBLES SON: **IMPLEMENTA**

- Energías renovables eléctricas
- Energías renovables térmicas
- Eficiencia energética
- Movilidad sostenible
- Gestión de la demanda

#PlanDeRecuperación
planderecuperacion.gob.es

Financiado por la Unión Europea
NextGenerationEU

Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia

IDAE

13

PREGUNTES FREQUENTS DEL CONSUMIDOR

PREGUNTAS FRECUENTES DEL CONSUMIDOR

Es continua rebent la factura elèctrica de la comercialitzadora actual?

Des del moment en què es forma part de la comunitat energètica, es rebrà solament la factura elèctrica de la comunitat, i s'obtindrà un estalvi econòmic, mediambiental i social.

Necessite instal·lar-me panels solars per a pertànyer a una comunitat energètica?

La comunitat energètica és la que s'encarrega de realitzar les instal·lacions d'energia renovable al teu municipi perquè es pugui consumir energia renovable i de km 0 de manera senzilla.

Unir-se a una comunitat energètica té algun cost?

L'únic cost que té la comunitat energètica és l'aportació inicial de la quota de soci, que permet ser part activa de la comunitat i poder decidir sobre el rumb d'aquesta.

14

EXEMPLES DE CE EXISTENTS

EXEMPLES CE EXISTENTS

A Espanya:

- Primera comunitat energètica d'Espanya: comunitat energètica Crevillent (Alacant, Comunitat Valenciana)
- Ajuntament de Catarroja (Comunitat Valenciana)
- Ajuntament de Tacoronte (Illes Canàries)
- Comunitat energètica Amarita (Àlaba)
- Comunitat energètica Esparza de Galar (Navarra)
- Comunitat energètica Urroz Villa (Navarra)
- Comunitat energètica Lasierra (Àlaba)
- Comunitat energètica Ollavarre (Àlaba)
- Comunitats energètiques Castillo, Manurga i Trespuentes (Àlaba)
- Comunitat energètica San Cristóbal de la Laguna (Illes Canàries)

Mapa interactiu IDAE de les CE existents a Espanya:

<https://www.idae.es/ayudas-y-financiacion/comunidades-energeticas/comunidades-energeticas-vigentes-en-las-distintas-comunidades-autonomas>

Més comunitats energètiques a Europa: <https://solarmente.es/blog/casos-de-exito-de-comunidades-energeticas>

15

BIBLIOGRAFIA

Bibliografia

- Programa d'incentius a projectes pilot singulars de comunitats energètiques (CE IMPLEMENTA):
<https://sede.idae.gob.es/lang/modulo/?refbol=tramites-servicios&refsec=comunidades-energeticas>
- Guia per a l'impuls de comunitats energètiques amb perspectiva municipal:
https://www.diba.cat/documents/471041/350825345/Guia+Comunidades+Ener%C3%A9ticas_VF_es.pdf/26202768-7a20-7921-9e66-c158f1b20eed?t=1619076406245
- Guia per al Desenvolupament d'Instrumentos de Foment de Comunitats Energètiques Locals
https://www.idae.es/sites/default/files/documentos/publicaciones_idae/guia_para-desarrollo-instrumentos-fomento_comunidades_energeticas_locales_20032019.pdf
- Mapa interactiu IDAE de les CE existents a Espanya:
<https://www.idae.es/ayudas-y-financiacion/comunidades-energeticas/comunidades-energeticas-vigentes-en-las-distintas-comunidades-autonomas>
- Exemples CE: <https://solarmente.es/blog/casos-de-exito-de-comunidades-energeticas>

16

DADES DE CONTACTE

Comunicació

Oficina de l'energia de Castelló de la Plana

oficinadelaenergia@castello.es

964 220 592

Cita prèvia en: www.castello.es

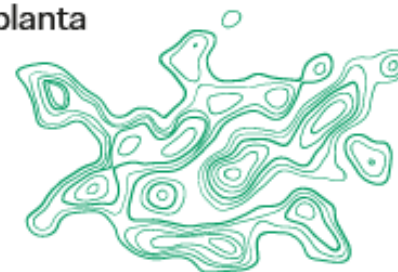
Horari d'atenció presencial
mitjançant cita prèvia:

Dimarts y dijous
de 9.00 a 14.00 h.

També disponible
atenció telemàtica
mitjançant cita prèvia.

Oficina de l'Energia,
Ajuntament de Castelló

Avinguda Lledó, 16
1ª planta

castelló *és verd*

oficina de *l'energia*

Ajuntament de
Castelló

castelló *és verd*•